

Erjan ja Reijon rannikkomelonta kajakkikaksikolla, kesällä 2010

Lopullinen päätös reissuun lähdöstä syntyi loka-marraskuussa 2009. Ensimmäisen kerran heitin ajatuksen kaksi vuotta aikaisemmin. Viisikymmenvuotisjuhlan kunniaksi voisi tehdä jotain ennen tekemätöntä. Ehdotin miehelleni, että lähdetään kiertämään Mont Blank patikoiden tai melotaan suomen rannikko. Olimme silloin myyneet veneemme pois ja alkaneet uudelleen harrastaa nuoruutemme lempiharrastusta, melontaa. Olimme hankkineet yksiköt molemmille, mutta kuitenkin meloimme ne vähät kilometrit jotka meloimme vanhalla, lähes 40-vuotiaalla Kiva-kaksikolla, joka oli 30 vuotta aikaisemmin kokenut kanssamme tuhansia kilometrejä mukavia reissuja.

Kesällä 2009 kävimme Äänisellä melomassa Lahden vesisamoilijoiden retkellä. Pikkasen suuret vedet siellä, kuin merellä. Mutta vesi oli kirkasta ja makeaa. Joku heitti ajatuksen, että lähtekää ensi kesänä melomaan Suomen rannikko. Me molemmat nauroimme silloin ajatukselle. No, lueskelimme syksyn mittaan kertomuksia melontaretkistä, lähinnä netistä. Heti aluksi selvisi, että Kivalla ei merellä retkeillä, lähdetään siis yksiköillä. Kuitenkin hyvä neuvo pitkälle retkelle lähtemiseen on, että lähde sillä kajakilla, millä olet eniten melonut. Ei auttanut kuin ostaa merikelpoinen kaksikko. Päädyimme Velhonpesän punavalkoiseen Atlanticiin, lähinnä siksi, että 191 cm pituinen mieheni sai siihen parhaiten mahtumaan jalkansa aukosta sisään. Osoittautui myöhemmin ihan kelpolliseksi melottavaksi ja tiloiltaan aika hyväksi. Mutta mistä aika? Olin suunnitellut antavani itselleni syntymäpäivälahjaksi vuorotteluvapaavuoden, mutta puolitimmekin sen puolisoni kanssa. Näin oli aika järjestetty.

Ja varustelu alkoi: GPS, pelkkien kaarien varassa pystyssä pysyvä telttä, varamela, melonta-anorakit, hätäraketti ja – soihtu ja pumppu. Sekä 6 GT-karttaa, joista leikkelimme rannikot ja laminoimme ne kuudeksi kaksipuoleiseksi A3-kokoiseksi levyksi. Kartat toimivat teknisesti erinomaisesti. Ilmenneet puutteet johtuivat siitä, ettei GT-kartta ole melonta- vaan maantiekartta. Turun saaristosta ostimme valmiiksi Merikarttakirjan, sillä epäilimme syystä GT-kartan tarkkuutta tiheässä saaristossa.

Muut retkeilyvarusteet meillä jo on vaellusharrastuksemme jäljiltä. Trangiaan otimme mukaan kaasupolttimen. Mukaan tuli iso 750 ml pullo ja pienempi n. 300 ml varapullo. Riittivät hyvin Merikarvialle asti. Eli kahdella isolla pullolla selvittiin koko reissu. Varapullo säilyi varapullona.

Aloitimme melontaharjoittelun uudella kaksikolla 9.4.2010, kun Kymijoen rannat ja lahdelmat olivat vielä jäässä ja pilkkimiesten valloittamat. Kolmella reissulla kertyi 40 km. Sitten melonta jäi, kun piti käydä vielä lapissa hiihtämässä.

Päätimme lähteä rannikkomelontaan ajoissa, ettei siihen menisi koko vuorotteluvapaata, eli heti kun meri jäästä vapautuisi. Oli siis lähdettävä Virojoelta, koska sieltä lähtivät jäät ennen Torniota. Koska emme olleet koskaan merellä meloneet, kuvittelimme sen lisäksi olevan keskikesällä ikävää leväpuuroa.

Ennen lähtöä koepakkasimme kajakin kotona patiolla. Sillä seurauksella, että varusteluettelo tarkasteltiin kriittisesti jälleen kerran.

Varusteluettelo tähän.

Meille selvisi perin myöhään, ettei rannikkoa ole melottu kaksikolla. Meille yksiköllä melominen on niin vierasta, ettei vaihtoehtoa ollut. Olemme olleet rinkan pakkaamisessakin gramman viilaajia, miksi emme sitten saisi kaksikkoon mahtumaan kaiken tarvittavan tavarat. Emmehän ole menossa erämaahan, vaan melomme ihmisten ilmoilla.

Vuorotteluvapaan vuoksi meillä ei ollut tiukkaa aikataulua, joten emme suunnitelleet päivämatkoja ja yöpaikkoja etukäteen. Meloimme fiiliksen, jaksamisen, sään ja aallokon mukaan. Päätimme myös tutustua mahdollisimman moneen rannikon paikkakuntaan. Joten melottuja kilometrejä oletimme kertyvän enemmän kuin 1200, sekä päiviä kuluvan yli 30.

Poikamme lähti viemään meidät 12.5.10 Virolahdelle. Joki löytyi. Vili Saarisen polku vie rantaan, josta kajakin sai laskettua veteen. Oli muuten kevään ensimmäinen hellepäivä, + 20 astetta lämmintä. Leppoisa tuuli, joka tyyntyi illaksi. Ja kajakki piti vyöryttää ruskeaan veteen, sillä paino oli sitä luokkaa, ettei sitä kaksi raavasta miestä nostanut maasta ylös. Kertaakaan tämän jälkeen se ei ollut enää yhtä painava.

N60 34,49. E27 42,55.

*Tällaista
aavaa
emme
olleet
nähtäneet
sitten viime
kesän
Äänisen.*

Lähdimme matkaan klo 14.30. Meloimme 3 h yhteen menoon Pikku-Pisille, mikä oli liikaa. Vielä tunnin melonta Mustamaan saareen, joka osoittautui sotilasalueeksi. Rantauduimme ja yövyimme kuitenkin, kun emme jaksaneet meloa enää enempää. Vesi kylmää, viikko sitten lähtivät jäät. Ilma uskomattoman lämmin. Päivän melottu matka 25 km. Jo nyt totesimme, että olisi ollut hyvä meloa hiukan enemmän ennen reissua. Päätimme ottaa seuraavat päivät varovaisesti totutellen. N60 26,06 E27 32,12

Torstaina 13.5.10 herätys oli klo 7, huonosti nukutun yön jälkeen. Vietto kallio + painajainen, että sotilaat tulevat keskellä yötä häätämään meidät pois. Eivät tulleet. Kajakin pakkaus oli todella kankeaa. Tulevina päivinä jouduimme toteamaan, että aamulla saa olla tehokas, jos heräämisestä kahden tunnin päästä ollaan liikkeellä. Nyt liikkeelle lähdimme klo 9.30. Tauolla poikkesimme Tammion kalastajakylässä, idyllinen paikka sosiaalisesta mökkeilystä kiinnostuneille. Mökit ovat nykyisin entisten kalastajien perikuntien lomaviettokäytössä. Tulevina päivinä huomasimme, että kalastajakyläin kannattaa tutustua, koska ne ovat kaikki erilaisia.

En näe tarpeelliseksi selostaa päiväkirjamerkintöjä päivä päivältä, vaan siirryn tässä kertomaan asiat, jotka koimme tärkeiksi tai antoisiksi.

Merellä melomisessa meille uutta olivat pitkät selät saarten välillä. Niiden ylittäminen vaati 2-3 tunnin yhtäjaksoisen melonnan. Varsinkin kun tuuli ja aallokko estivät pysähdykset ja melasta irti päästämisen. Myöhemmin tulimme huomaamaan, että aika kovassakin kelissä voi istumatauon pitää. Eivätkä nuo parintunnin istumiset parin viikon päästä enää kummallisia olleet, sillä 7 tunnin yhtäjaksoinenkin istuminen meni myöhemmin kohtuullisen mukavasti. Mutta kroppa oli alkuun kovilla. Päiväkirjamerkinnöistä selvisi, että vasta yhdeksännen päivän aamuna pääsin toteamaan, ettei mikään paikka ole herätessä kipeä!

Ilmat meitä suosivat heti alussa. Poikkeuksellisen helteinen helatorstain tienoo siivitti lähdön. Hyvä keli ja lähes myötätuuli Hankoon asti olivat yllätyksellisiä, joka antoi hiukan ruusuiset kuvitelmat jatkollekin.

Ensimmäisen kahden viikon aikana huomasimme myös, että GT-kartta on hyvin summittainen, koska sieltä puuttuu saaria. Lisäksi karvaasti opimme, että vettä kannattaa ottaa aina tilaisuuden tullen astiat täyteen, vaikka ei välttämättä tarvitsisikaan (vesivarastomme 14 l)

Tällä meidän GPS:llä ei tee mitään matkan mittauksessa. En suostu siihen, että patterit pitää vaihtaa joka toinen päivä, siis niitä olisi kulunut reissumme aikana 32 kappaletta. Tyydyimme käyttämään sitä vain paikannukseen, esimerkiksi yöpymispaikkojen merkitsemiseen. Muutaman kerran paikansimme itsemme myös oikeaan paikkaan kartalla.

Emme eksyneet kertaakaan, mutta ihan aina ei tiedetty, missä tarkkaan ottaen oltiin. Positiivinen puoli kuitenkin oli se, että alkumatkasta kannatti mennä länteen ja pitää avomeri vasemmalla puolella. Nauvon jälkeen meri kannatti pitää yllättäen edelleen vasemmalla puolella, mutta suunta ottaa noin pohjoiseen. Aina nukkumaan mennessä tiedettiin missä ollaan, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta.

*Nauvon
satamassa*

Merellä oli niukasti liikennettä koko matkamme ajan. Sisävesillä olemme tottuneet näkemään runsaasti huviveneitä, mutta rannikon tuntumassa oli heinäkuussakin tosi rauhallista. Elämys olivat rahtilaivat, joita näkyi runsaasti etenkin Kotkan tietämillä. Helsingissä kävimme Suomenlinnassa. Etukäteen se hirvitti, mutta osuimme liikenteellisesti meille suotuisaan aikaan. Pihlajasaaren pohjoispäässä testasimme totuuden: jos tuntuu, että juuri ja juuri kyllä ehdit laivan alta pois, ei kannata lähteä. Todellakin, kannatti kiltisti odottaa, että risteilyalus meni menojaan kohden Länsisatamaa.

Meriveden puhtaudesta on runsaasti päiväkirjamerkintöjä. Itäisimmällä merialueella vesi oli ruskeaa ja roskaista. Uiskentelevia rakennusmuovin palasia ja venäläisiä kelluvia viinapulloja. Sen koommin emme tällaiseen törmänneet. Se oli kyllä uutta, että veden laatu voi vaihdella aika lyhyelläkin matkalla näkyvyyden suhteen. Esimerkiksi Kotkan tai Hangon tietämillä. Matkalla Hangon Silver Sandille (leirintäalue), oli aivan aavemaista meloa vedessä, jossa pohja näkyi useiden metrien syvyydestä selkeästi.

Kalan kasvattamot olivat meille uusi näky. Ne näkyivät selvästi ja olivat helppoja kiertää.

Valtava linnuston määrä oli myös upeaa katseltavaa. Ehdimme nähdä niiden kevätparveilut, parin kosiskelut, pesät, munat ja poikaset. Alkumatkasta oli haahkoja, meriteeriä, sitten merimetsoja, lokkeja ja joutsenia. Jälkimmäisten kanssa mm. kilpailimme yöpymispaikoista pari kertaa.

*Telttapaikka
kaislapatjalla,
rantakivillä,
Velkualla*

Yöpaikat yhdelle teltalle eivät olleet ongelma. Peseytymisen suoritimme päivittäin, aina kylmällä merivedellä, heti rantautumisen jälkeen. Kerran viikossa osui lämmin suihku tai sauna kohdalle. Kerran pesimme leirintäalueella pyykkiä. Leirintäalueet aukesivat vasta kesäkuun alussa, mutta kiitos asuntovaunuvuosipaikkalaisten, palvelu pelasi myös toukokuun puolella.

Yövyimme teltan lisäksi kerran laavussa, ystävien mökin saunakammarissa. ja hotellissa. Eikä teltan pystyttäminen ja kasaaminen tylsistytännyt, niin kuin voisi luulla. Illalla se oli ihana hetki, kun pääsi teltaan pitkälle. Aamulla oli aina kiva jatkaa matkaa. Mitä sitä olisi muutakaan jäänyt pienelle luodolle tekemään? Kaksi rokulipäivää meillä oli. Kerran 15 m/s vastatuulta ja vesisade. Lisäksi olimme rättiväsyneitä. Joten makasimme sen päivän Velkualla teltassa kirjoja lueskellen. Toinen rokulipäivä tuli, kun emme lähteneet savusumussa merelle Merikarvialla (Näkyvyys oli muutama metri, kiviset vedet) Puolikkaita lepopäiviä, mikä tarkoitti vain 20 – 30 km. melontaa, vietimme kerran viikossa. Yleensä silloin, kun vierailimme jossakin kaupungissa. Kävimme syömässä toisten laittamaa ruokaa ja vietimme kauniita kesäpäiviä. Ei muuten enää komeampaa kesää olisi voinut meille sattua tällaiselle reissulle!

*Uudenkaupungin
palkittu venesatama ei
palvellut melojia.*

Ruoka oli meille tärkeä asia. Valmistelimme ja suunnittelimme sitä huolella. Olemme aiemmin jo harrastaneet tunturivaelluksien ruokiin liittyvää kasvisten ja lihan kuivatusta. Esimerkiksi kuivattu jauheliha on hyvä proteiininlähde, jota on helppo lisätä ruokaan kuin ruokaan. Uutena tuotteena kokeilimme marinoituja hirvenlihasuikaleita kuivattuina. Tulos oli maittava ja monikäyttöinen. Sopi liuotettuna ruokaan ja kuivana välipalanaposteluun. Ruuat kuivaamme tavallisessa sähköhellassa, lämpöä 50 C astetta ja puukapusta luukun väliin. Yleensä vuorokausi riittää. Lihasuikaleet piti leikata syiden suuntaisesti, jotta ne pysyivät kasassa. Sitten vain ritilälle roikkumaan ja alle leivinpaperi keräämään tippuvan marinadin ja veren. Onnistuu varmaan naudanlihahallakin. Mietimme siis aina aamuisin, mitä tänään syötäisiin. Esim. maittava lihakeitto syntyi kuivatusta kasviksista ja kuivalihasta (tai soijarouheesta), kun aamulla panimme isosuiheen pakastepurkkiin veteen ne likoamaan. Näin keittoaika kutistui muutama minuuttiin. Mausteet sekaan joko jo aamulla tai valmistusvaiheessa. Trangian sisään mahtuu kiitettävästi mausteita. Meillä oli mukana timjamia, lipstikkaa, suolaa, pippurisekoitusta, paprikajauhetta ja valkosipulia. Uudet perunat pieninä kuutioina kiehuvat nopeasti. Tuore sipuli on hyvä mauntuoja varsineen kaikkineen. Lisäksi ostimme maissa käydessämme kaupasta esim. kanafileitä (ohuita) tai kalaa. Ne paistuivat nopeasti paistinpannulla. Ostimme myös pakastevihanneksia kylmälalleksi, jotka sitten söimme seuraavana päivänä. Pehmeä pieni kylmälaukku oli kätevä olla mukana. Mikään ei kuitenkaan voittanut Nauvon satamasta Börjeltä ostettua tuoretta savulohta ja saaristolaisleipää. Luulimme, että pitkin rannikkoa löytyy kalasatamia, mistä saamme ostettua kalaa, mutta toisin kävi.

Meillä oli myös aina tuoretta paprikaa, kurkkua ja tomaattia. Kahta jälkimmäistä Erja joutui erityisesti suojelemaan murskaantumiselta. Paprika ei ollut niin herkkää. Tuoreita hedelmiä ostimme mukaan yhden/päivä/hlö. Enempään ei ollut tilaa. Kuivatut hedelmät, pähkinät ja viljapatukat ja –keksit olivat välipaloiksi hyviä, pakattuina Tupperwaren 5 dl rasioihin kannelle verkon alle. Siinä olivat myös kahvimuki, juomapullo, hedelmä ja toisella termospulla.

Kävimme kaupassa 2-4 päivän välein. Leipä ajoi kauppaan (vie paljon tilaa).

Mukana meillä oli myös pikariisiä ja puurohiutaleita. Kuivamuona helposti muotoutuvana sopi hyvin kaikkein keulimmaisiksi täyttämään ahtaan tilan. Pussin suulle vain naru, että sen saa helposti vedettyä sieltä pois.

Leipä oli meillä aina tuoretta ja sen päälle levitteeksi minariinia, joka ei muutu juoksevaksi helteessäkään. Tosin lähes koko matkan ajan ruoka pysyi kylmänä kajakin pohjalla. Aina maissa käydessämme joimme litran kylmää piimää puoliksi (taivaallista helteellä). Söimme myös kiitettävästi jäätelöä aina kun se oli mahdollista.

Olutta meillä ei ollut mukana (ei mahtunut). Unilääkkeeksi meillä oli mukana rommipullo (puoli litraa, muovi). Sitä käytettiin myös skoolausryypiksi haastavasta tilanteesta selvittyä.

Alussa teimme niin, että aamulla söimme aamupalan (kahvia ja leipää yleensä, joskus jogurttia kaveriksi ja myslia) ja sitten pakkasimme kajakin. No siinä touhussa kun meni pari tuntia, niin taas oli nälkä, tai ainakin olisi järkevää syödä jotain. Muutimme siis rytmin niin, että pakkasimme ensin ja söimme sitten juuri ennen lähtöä. Näin selvisimme välipalanapostelulla lounaaseen, jonka yritimme syödä klo 12 – 13. Jotain kevyttä, eli lämmin kuppi + murskattua nuudelia + kuivajauhelihaa tai soijarouhetta+yksi leipäviipale. Päälle 15 min. pitkällään (teki selälle hyvää, Reijo pääsääntöisesti nukahti myös). Sitten iltapäiväkahvit istumatauolla kajakissa keksin kera.

Yritimme juoda usein. Selkiä ylittäessä se ei tullut mieleen, mutta saarten suojassa huilatessa kyllä. Pääaterian laitoimme leiriidyttyämme. Yleensä noin klo 19-21. Teltta pystytettiin yhdessä, sitten Erja sisusti sen ja Reijo samaan aikaan alkoi laittaa ruokaa. Aina heti rantautumisen jälkeen ensimmäiseksi uinti ja kuivat (lämpimät) vaatteet päälle. Sitten vasta kaikki muu. Nyt laitettiin likoamassa ollut ruoka tai kaupasta päivällä haettu. Ja syötiin tukevasti. Tiskaus kuului Erjalle. Nukkumaan ehdimme yleensä noin klo 22. Unta ei todellakaan tarvinnut odotella.

Riidellä meidän ei tarvinnut kertaakaan, mitä nyt Erja joskus räjähteli rättiväsyneenä ja nälkäisenä. Reijo ymmärsi, eikä lähtenyt siihen mukaan. Olemme retkeillet jo niin kauan yhdessä, että molempien tehtävät ovat muovautuneet, eikä niistä tarvitse neuvotella. Asiat vain sujuvat.

Kaksikolla melomisen hyvät puolet:

Tukevampi aallokossa. Pysyy suunnassa paremmin Nopeampi kuin yksikkö. Toinen voi tsempata toista jaksamaan. Keskustelu on helppoa. Pärjätään yhdellä karttapaketilla, yhdellä termarilla, yhdellä GPS:llä, yhdellä puhelimella (toinen kanootin sisällä varakoneena), Reitistä on päästävä sopimukseen. Etuaukossa istuvan on otettava hyvänä puolena se, ettei tarvitse ohjata. Reitti neuvotellaan yhdessä ja sitä muutetaan yhdessä. Emme eksy toisistamme aallokossa. Rannalle vedetään vain yksi kajakki kahden voimilla.

Kaksikon huonoja puolia:

Paino, kääntyä kankeammin, tilaa on tavaroille vähemmän kuin kahdessa yksikössä. Yksikkö on helpompi pakata. Kaksikon tasapainotus osoittautui todella haasteelliseksi.

Meistä riippumattomista syistä jouduimme yllättäen keskeyttämään matkanteon Vaasaan 3.6.10, jolloin melottuja kilometrejä oli 997. Melottuja päiviä oli 23, joista sään odottelupäiviä oli 2. Matkaa teimme keskimäärin 47.48 km/melottu päivä, ja 43.35 km/reissupäivä (rokulipäivät mukana). Kolmen viikon ja juhannuksen jälkeen, palasimme Vaasaan ma 28.6.10. Saman tien jatkoimme matkaa. Perillä Röytässä olimme 9.7.10 klo 14.45. Ihmettelimme siinä hetken, kun huhu kertoi, että rannikkomelonnan päätepiste ei enää ole Röyttä. Muustakaan meillä ei ole tietoa, joten päätimme matkan virallisesti siihen. Melottuja kilometrejä oli 1544. Jatkoimme siitä vielä melontaa Tornionjokea vastavirtaan ja menimme sieltä kautta Ala-Tornion kirkon nurkalta sivuhaaraa pitkin leirintäalueen rantaan. Poikamme tuli hakemaan meidät sieltä seuraavana päivänä.

Erityisesti mieleen jäänyttä.

Tankkarin majakalta meloimme korkeassa sivumainingissa suoraan Vattajan niemeen. Mainingit olivat upeita, eikä Erjalle tullut pahoinvointia.

Pyhäjoelle tullessamme koimme elämämme upeimmat ja myös lopulta hirvittävät myötätuulisurffit. Juuri ja juuri pääsimme valtavalla vauhdilla kivien välistä joelle suojaan.

Perämeren pohjukka yllätti meidät täydellisellä pläkäkelillä ja auringonpaisteella, jotka maustoivat kaksi viimeistä reissupäivää mukavasti. Iijoelta melottiin pläkässä Hietakallaan ja sieltä otimme suoran kurssin Kemin edustalle Ajoskrunniin.

Mikkelin saaret Vaasan yläpuolisilla vesillä olivat hieno kokemus. Vaasasta löysimme merenkurkun alueesta upeat melontakartat. Sinne täytyy palata joskus vielä melomaan.

Hiekkasärkistä varoitellaan liian vähän. Niitä on myös Kalajoen jälkeen, varsinkin jos aijot ohittaa Hailuodon itäpuolelta. Perämerellä on paljon Metsähallituksen leiripaikkoja saarissa. Niissä on hyvä yöpyä. Esimerkiksi Kropsu (parin tunnin melonta Hailuodosta), Hietakalla ja Vähä-Huitti (Perämeren kansallispuiston pohjoisin saari).

*Ettei vain mikään
hiekkaaunu!*

Yövyimme 12 yötä hiekkarannalla. Niitä löytyi yllättävän paljon. Etukäteen olimme päättäneet välttää hiekkarantoja yöpymispaikkoina, mutta väsyneenä kajakin kiskominen hiekalle voittaa monin verroin kivikon tai kallion.

Kivikot merenkurkussa olivat ennen kokemattomat. Talon kokoisia kiviä keskellä merta. Kerran päivässä ajoimme aluksi kiville. Sitten siirryimme viitoitetuille reiteille, aina kun se oli mahdollista. Sai meloa rennosti.

Uutta olivat minireimareilla viitoitetut saaristoreitit, mm. Nauvoon tultaessa, Merikarvialla ja Vaasan saaristossa. Nämä reitit olivat suojaisia ja viehättäviä. Ne olivat mukavaa vaihtelua avomerelle.

Majakat ovat sitten ihan oma reissunsa. Nyt näimme niitä paljon, mutta ehdimme poiketa vain Suomenlinnan, Sibyn ja Tankkarin majakoilla.

Niin valtavan isoja tyrnipensaita, kuin Selkämeren ja Merenkurkun saarilla oli, emme olleet ennen nähneet. Myös villinä kivenkoloissa kasvava ruohosipuli oli maukasta.

*Torniossa, Suomen rannikko
koettuna.*